

Конституційне право

Лекція №2
Тема: Конституція України - Основний Закон
суспільства і держави

План:

1. Поняття і сутність конституції. Поняття та загальна еволюція світового та вітчизняного конституціоналізму.
2. Юридичні властивості конституції. Особливий порядок розробки і прийняття конституції. Юридична охорона конституції України
3. Функції конституції: поняття і види
4. Конституційний процес в незалежній Україні. Основні етапи новітнього конституційного процесу в Україні, їхній зміст та значення. Юридична характеристика чинної Конституції України.
5. Порядок внесення змін до Конституції України. Чинна Конституція України як «жорстка» конституція, загальний порядок внесення змін і доповнень до неї.
6. Конституційна реформа в Україні на сучасному етапі. Децентралізація державно влади.

Конституція

це основний Закон держави, який приймається вищим представницьким органом держави або самим народом, визначає суспільний та державний лад, порядок формування та діяльності органів державної влади і управління, адміністративно-територіальний устрій, основні права та обов'язки громадян, має найвищу юридичну силу, особливу структуру та особливу процедуру прийняття

Процес творення
Конституції незалежної
України тривав 4 роки-
з 1992 по 1996.

Конституція України – основний Закон держави

Конституція України — Основний Закон держави України. Ухвалений 28 червня 1996 року на 5-й сесії Верховної Ради України 2-го скликання. Конституція України набула чинності з дня її прийняття. На пам'ять про прийняття Конституції в Україні щорічно святкується державне свято — День Конституції України.

Ознаки Конституції

- З точки зору ознак Конституції України як правового документу її юридичними властивостями є те, що:
 1. Конституція - це, насамперед, закон, тобто акт виключної ваги і значення;
 2. Конституції властиве юридичне верховенство, найвища юридична сила у порівнянні з іншими правовими актами: ні один акт не може перевищувати Конституцію;
 3. Конституція є основою правової системи України, її законодавство, поточне законодавство розвиває конституційні приписи, деталізує їх;
 4. Конституції властивий особливий порядок її прийняття і зміни, тобто це закон що має підвищений ступінь стабільності;
 5. Існує досить складний механізм реалізації Конституції, оскільки її дія відбувається на трьох рівнях: на рівні реалізації Конституції в цілому; на рівні реалізації окремих конституційних інститутів; на рівні реалізації конституційних норм.

Функції:

Юридична – база системи національного права.

Політична – закріплює засади конституційного ладу, політичного режиму, визначає напрямки розвитку суспільства.

Установча – встановлює основні політико-правові інститути держави і суспільства.

Ідеологічна – закріплює основоположні цінності.

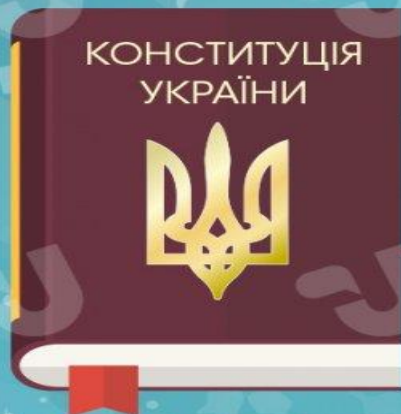
Гуманістична – закріплено права і свободи громадянина.

Обмежувальна – визначають межі діяльності державних органів.

Консолідуюча – закріплює основні соціальні інтереси населення.

ДЕНЬ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

ОСНОВНІ ДАТИ

КОНСТИТУЦІЯ
ПИЛИПА ОРЛИКА

1710

КОНСТИТУЦІЯ
УНР І УКРАЇНСЬКОЇ
ДЕРЖАВИ

1918

КОНСТИТУЦІЯ
ЗУНР

1918

СКАСУВАННЯ
КОНСТИТУЦІЇ
2004 РОКУ

2010

ПРИЙНЯТТЯ
«КОНСТИТУЦІЙНОЇ
РЕФОРМИ» У ВР

2004

ДЕНЬ УХВАЛИ
КОНСТИТУЦІЇ
НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ

1996

ТИМЧАСОВА
КОНСТИТУЦІЯ
КАРПАТСЬКОЇ
УКРАЇНИ

1939

ПОВЕРНЕННЯ ДО
КОНСТИТУЦІЇ В
РЕДАКЦІЇ 2004

2014

ВНЕСЕННЯ ЗМІН
ДО ЧАСТИНИ
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

2015

ВИХІДНІ ДНІ ДО
ДЕРЖАВНОГО СВЯТА

2016

Розділи	Назва	Статті
	Преамбула	
I	Загальні засади	1–20
II	Права, свободи та обов'язки людини і громадянина	21–68
III	Вибори. Референдум	69–74
IV	Верховна Рада України	75–101
V	Президент України	102–112
VI	Кабінет Міністрів України. Інші органи виконавчої влади	113–120
VIII	Правосуддя	124–131 ² (у тому числі 129 ¹ , 130 ¹ , 131 ¹)
IX	Територіальний устрій України	132–133
X	Автономна Республіка Крим	134–139
XI	Місцеве самоврядування	140–146
XII	Конституційний Суд України	147–153 (у тому числі 148 ¹ , 149 ¹ , 151 ¹ , 151 ²)
XIII	Внесення змін до Конституції України	154–159
XIV	Прикінцеві положення	160–161
XV	Перехідні положення	пункти 1, 13, 15, 161

Розділ VII «Прокуратура» (статті 121–123) був виключений згідно з Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)».

Внесення змін до Конституції України

Етапи становлення Конституції України

Етапи	№ акта	Дата прийняття	Назва документа	Примітки
1 Етап	2222-IV	8.12.2004	Закон України «Про внесення змін до Конституції України»	Закон визнано неконституційним згідно з Рішенням КСУ № 20-рп/2010 від 30.09.2010 року у зв'язку з порушенням конституційної процедури його розгляду та прийняття

<p>2 Етап</p>	<p>20-рп/2010</p>	<p>30.09.2010</p>	<p>Рішення КСУ у справі за конституційним поданням 252 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про внесення змін до Конституції України» від 8 грудня 2004 року № 2222-IV (справа про додержання процедури внесення змін до Конституції України)</p>	<p>Визнано неконституційним закон № 2222-IV. Рішення офіційно скасовані, однак чинним, однак скасовані ним положення фактично були відновлені законом № 742-VII</p>
---------------	-------------------	-------------------	---	---

3 Етап	2952-VI	1.02.2011	Закон України «Про внесення змін до Конституції України щодо проведення чергових виборів народних депутатів України, Президента України, депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів»	
4 Етап	586-VII	19.09.2013	Закон України «Про внесення змін до статті 98 Конституції України»	

5 Етап	750-VII	22.02.2014	Постанова ВРУ «Про текст Конституції України в редакції 28 червня 1996 року, із змінами і доповненнями, внесеними законами України від 8 грудня 2004 року № 2222-IV, від 1 лютого 2011 року № 2952-VI, від 19 вересня 2013 року № 586-VII»	Тимчасова постанова до набрання чинності законом № 742-VII. Об'єднує зміни, внесені законами № 2222-IV, 2952-VI, 586-VII. Втратила чинність 2.03.2014
	742-VII	21.02.2014	Закон України «Про відновлення дії окремих положень Конституції України»	Фактично відновлені положення закону № 2222-IV. Об'єднує зміни, внесені законами № 2222-IV, 2952-VI, 586-VII

6 Етап	1401-VIII	2.06.2016	Закон України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)»	
7 Етап	2680-VIII	7.02.2019	Закон України «Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору)»	

8 Етап	27-IX	3.09.2019	Закон України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України)»	Закон набирає чинності з 1 січня 2020 року
--------	-------	-----------	--	--

Стаття 80. Народні депутати України не несуть юридичної відповідальності за результати голосування або висловлювання у парламенті та його органах, за винятком відповідальності за образи чи клевету”.

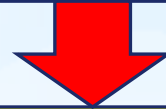
НЕДОТОРКАННІСТЬ І РЕГЛАМЕНТ

**ЗМІНИ ДО КОНСТИТУЦІЇ
УХВАЛИЛИ
БЕЗ ДОТРИМАННЯ
ПРОЦЕДУРИ РЕГЛАМЕНТУ**

Проектні конституційні ініціативи

1. проект закону №[1013](#) про внесення змін до Конституції України (щодо скасування адвокатської монополії), (29.08.2019 р.)
2. проект закону №[1014](#) про внесення змін до статті 106 Конституції України (щодо закріплення повноважень Президента України утворювати незалежні регуляторні органи, Національне антикорупційне бюро України, призначати на посади та звільняти з посад Директора Національного антикорупційного бюро України і Директора Державного бюро розслідувань), (29.08.2019 р.)
3. проект закону №1015 про внесення змін до статті 93 Конституції України (щодо законодавчої ініціативи народу) (29.08.2019 р.)
4. проект закону №[1016](#) про внесення змін до статей 85 та 101 Конституції України (щодо уповноважених Верховної Ради України), (29.08.2019 р.)
5. проект закону №1017 про внесення змін до статей 76 та 77 Конституції України (щодо зменшення конституційного складу Верховної Ради України та закріплення пропорційної виборчої системи), (29.08.2019 р.)
6. проект закону №1027 про внесення змін до статті 81 Конституції України (щодо додаткових підстав дострокового припинення повноважень народного депутата України), (29.08.2019 р.)
7. проект закону № [1028](#) про внесення зміни до статті 85 Конституції України (щодо консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів Верховної Ради України). (29.08.2019 р.)

Стаття 157. Конституція України не може бути змінена, якщо зміни передбачають скасування чи обмеження прав і свобод людини і громадянина або якщо вони спрямовані на ліквідацію незалежності чи на порушення територіальної цілісності України.

Конституція України не може бути змінена в умовах воєнного або надзвичайного стану.

Порядок внесення змін до Конституції України

Усі розділи (окрім 1, 3. 13)

подається до Верховної Ради не менш як 1/3 народних депутатів від конст. складу Верховної Ради;

попередньо обговорений і схвалений більшістю від конституційного складу Верховної Ради (226)

Висновок КСУ

Приймається на наступній черговій сесії, при умові, якщо за нього проголосують не менше 2/3 від конституційного складу

I Загальні засади,
III Вибори. Референдуми,
XIII Внесення змін до Конституції України

проект вносить:
• Президент
• не менше 2/3 народних депутатів від складу парламенту (300 депутатів)

за проект повинні проголосувати не менше 2/3 від складу Верховної Ради

Висновок КСУ

рішення повинно бути підтверджене на Всеукраїнському референдумі